

Španski borec Anton Ranzinger (Tonči)

Anton Ranzinger (Tonči), rojen 27. 12. 1910 na Dunaju, je bil sin delavske proletarske družine. Pokojni oče Anton je bil po poklicu steklar in kurjač. S Pavlo, roj. Martini, ki je bila hči steklarja je imel devet otrok. Od novembra 1917 so živeli v steklarski koloniji v Hrastniku. Zaradi velikega števila otrok je Tonči otroška leta preživel pri stari materi v Zagorju ob Savi. Tam je hodil tudi v osnovno šolo ter jo uspešno končal. Že kot otrok je okusil težko življenje v kapitalistični družbi. Takoj po končani osnovni šoli se je zaposlil v steklarni v Zagorju. Po delu je obiskoval obrtno nadaljevalno šolo in jo tudi uspešno končal. Pridobil si je poklic steklarskega pomočnika. Delal je v steklarni Zagorje ob Savi do steklarske stavke 1928, ki je trajala nad štiri mesece. Po stavki so steklarno v Zagorju ukini-
li, on pa se je preselil v Hrastnik ter delal potem v tukajšnji steklarni kot steklarski pomočnik. Hranil se je doma pri očetu in družini, stanoval pa je v samskem domu v steklarski koloniji, ta samski dom je bil siromašen, za vse samce je bila le ena skupna večja soba.

V napredno delavsko gibanje se je vključil že kot otrok, star približno 11-12 let. V kulturno prosvetnem društvu Vesna je bil v letih 1921-1922, do razpusta. Bil je naraščajnik in je nastopal v telovadnem in dramskem odseku, v športu in pri skavtih. Po razpustu Vesne se je vključil v društvo Svoboda in tam nadaljeval pri športu in kulturno prosvetnem delu, tudi v politični smeri. Družil se je predvsem z delavci Skojevci in komunisti. Član SKOJ je postal leta 1924 in sodeloval pri vseh takratnih akcijah, ki sta jih organizirala Partija in SKOJ. Bil je član vodstva SKOJ v Zagorju ob Savi.

Zaradi akcije (trosenje in prenašanje letakov proti vojno-fašistični diktaturi so ga januarja 1929 v Hrastniku aretirali ter

odpeljali na žandarmarijo v Zagorje ob Savi, od tam pa v zapore okrajnega sodišča Litija, iz litijskih zaporov pa naprej v zapore ljubljanske jetnišnice. Zaradi pomanjkanja dokazov so njega in tovariše izpustili konec aprila 1929. leta. Oktobra ali novembra 1929. leta je bil zaprt na žandarmariji v Trbovljah in pretepen. Ker ni nič priznal, je bil izpuščen.

Januarja leta 1930 je bila okrožna konferenca SKOJ pri Kurniku v Trbovljah. Na tej konferenci je bil Tonči delegat, za območje Hrastnika. Konferenco so izdali in jo je trboveljska žandarmarija obkolila in vse prisotne delegate aretirala. Tonči je bil zaprt v okrajnih zaporih celjskega Piskra. Na celjskem okrožnem sodišču so bili takrat obsojeni: Tonči Ranzinger, Jože Dragan, Franc Majcen na 10 mesecev, Vili Vresk, Franc Lebar in Franc Sotlar pa na 18 mesecev zapora.

Novembra 1930. leta se je vrnil iz celjskih zaporov in se ponovno zaposlil v steklarni Hrastnik. V začetku februarja 1931 je po nalogu PK KPJ ilegalno odšel na študij v Sovjetsko zvezo. Uspešno je končal študij na partijski šoli v Moskvi ter se leta 1935 vrnil v Jugoslavijo. Tu je živel kot ilegalec v Ljubljani in Zagrebu. Bil je član CK SKOJ in instruktor ter pod imenom Franček organiziral in vodil znano Pokrajinsko konferenco SKOJ v prizemlju Frančiškanske cerkve v Ljubljani.

Konec leta 1936 je po nalogu Partije in SKOJ odšel v Španijo kot prostovoljec. Boril se je v vrstah republikanske armade proti fašizmu v Španiji. Marca leta 1937 je padel na Guadalajarski fronti pred Madridom.

Podatke je posredoval njegov brat
Ivan Ranzinger